

Г.О. Сіренко, Б.М. Гуцуляк, Л.В. Базюк

Катедра чи кафедра?*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника,
вул. Шевченка, 57, м. Івано-Франківськ, 76025, Україна*

Розглядається питання про написання та мовлення слів «катедра» та «кафедра».

Ключові слова: катедра, кафедра.

Г.А. Сиренко, Б.М. Гуцуляк, Л.В. Базюк

Катедра или кафедра?*Прикарпатский национальный университет имени Василя Стефаника,
ул. Шевченка, 57, г. Ивано-Франковск, 76025, Украина*

Рассматривается вопрос о написании и речи слов «катедра» и «кафедра».

Ключевые слова: катедра, кафедра.*Стаття постуила до редакції 14.10.2009; прийнята до друку 2.11.2009.*

Питання про написання та мовлення слів «катедра» та «кафедра» не є дискусійним. Вимова та написання «катедра» залишилися в церковній літературі, діяльності та службі. Перевагу слід надати «катедри» і ось чому.

Кафедра, катедра – н., ж., [грец. *καθηδρα*, лат. *kathedra*, 1) сидіння, стілець, лавка, сиділа; 2) сидіння без діла, бездіяльність; 3) лігво, нора; 4) сидяче положення пов'язане з дієсловом *καθίζομαι* – сідаю, сиджу, утвореним з префікса *κατα* – вниз і основи дієслова *ἕοζομαι* – сиджу, сідаю, спорідненого з лат. *sedeo* – сиджу, праслов. «*sěděti*», укр. сидіти; рос., білорус. «кафедра»; македон. «катедра»; польск., чеськ., словац., верньолуж. «*Katedra*»; болг. «катедра»; сербохорв. «кафедра»; словен. «*Katedra*»; укр. форма «кафедра» через російське посередництво запозичена з грец. «катедра»; укр. форма «катедра» запозичена з польск. та лат.; англ. «*lecture stand*», «*rostrum*», «*chair*», «*department*»,

«*faculty*»]. Словники Гр. Голоскевича та Б. Грінченка подають «катедра». Означення за [1–10]:

1. У християнській церкві спеціальне підвищення для виголошення казань.
2. Посада єпископа, який керує єпархією.
3. Підвищення або поміст із похиленою дошкою, укріпленою на підвищенні, з якого доповідач, професор, викладач, промовець читає лекції, доповіді, повідомлення тощо.
4. Об'єднання професорсько-викладацького складу та науковців однієї або кількох споріднених дисциплін чи спеціальностей у вишах. Основна навчально-наукова група у вишах, що здійснює навчальну, методичну, науково-дослідну та виховну роботи, а також підготовку і підвищення кваліфікації кадрів.
5. Посада завідувача цього об'єднання.
6. Приміщення, де збираються викладачі цього об'єднання.

Література

1. Звонська–Денисюк Л.Л. Давньогрецька мова: Підручник. – К.: Томіріс, 1997. – 592с. – Список умовних скорочень: с. 545–548. – Давньогрецько-український словник: с. 549–580. – ISBN 5–87498–095–4.
2. Скопенко О.І., Цимбалюк Т.В. Сучасний словник іншомовних слів: Близько 20 тис. слів і словосполучень. – К.: Довіра, 2006. – 789с. – (Словники України). – Додатки: с. 764–785. – Бібліогр.: с. 786–788 (64 назви). – ISBN 966–507–190–4.
3. Сліпушко О.М. Новий словник іншомовних слів: 20 тис. слів і словосполучень. – К.: Аконіт, 2007. – 848с. – ISBN 978–966–8001–31–4.

4. **Нечволод Л.І.** Сучасний словник іншомовних слів. – Х.: Торсінг плюс, 2007. – 768с. – ISBN 966–404–277–3; ISBN 978–966–404–277–9.
5. **Етимологічний словник української мови.** – У 7-ми том. – К.: Наук. думка, 1985. – Т.2. – 571с.
6. **Оленич Р.М., Оленич І.Р., Чернюх Б.В.** Латинська мова: Навч. посібн. – Вид. 2-ге, виправл. і доповн. – Львів: Світ, 2008. – 472с.: іл., 81 рис., 21 табл. – Римський календар: с. 379. – Латинсько-укр. словник: с. 380–462. – ISBN 978–966–603–273–0.
7. **Словник української мови.** – У 11-ти том. – 28 588 слів. – К.: Наук. думка, 1973. – Т.4. – 840с.
8. **Грінченко Борис.** Словарь української мови. – У 4-х том. – К.: Наук. думка, 1996. – Т.2. – 588с. – ISBN 966–00–0053–7(2); ISBN 966–00–0054–5.
9. **Голоскевич Григорій.** Правописний словник: Близько 40 тис. слів. – 13-е вид. – К.: Пульсари, 2006. – 452с. – ISBN 966–8767–34–9.
10. **Дворецкий И.Х.** Древнегреческо-русский словарь: Около 70 тыс. слов. – У 2-х том. / Под ред. С.И. Соболевского. – М.: Госиздат иностр. и национал. словарей, 1958. – Т.1. – 1043с. – Библиогр.: с. 7–8 (92 наимен.). – Условн. сокращ.: с. 10–11. – Греческ. алфавит: с. 12.

Сіренко Г.О. – доктор технічних наук, професор, завідувач кафедри теоретичної та прикладної хемії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Гуцуляк Б.М. – доктор хімічних наук, професор кафедри теоретичної та прикладної хемії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Базюк Л.В. – викладач кафедри теоретичної та прикладної хемії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Рецензент

Мідак Л.Я. – кандидат хімічних наук, доцент кафедри теоретичної та прикладної хемії Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.